

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 8454/2021
03.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Марковић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Србијашуме“ Београд - ШГ „Голија“ Ивањица, чији је пуномоћник Саша Милинчић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против решења Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1401/21 од 26.07.2021. године, на седници одржаној 03.03.2022. године, донео је:

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против решења Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1401/21 од 26.07.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 1051/18 од 09.03.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да јој тужени на име накнаде за посечена стабла и заузето земљиште за изградњу шумског пута, исплати износ од 824.615,00 динара, са законском затезном каматом почев од 22.01.2021. године, као дана вештачења па до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 26.908,00 динара.

Након одржане расправе, решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1401/21 од 26.07.2021. године (уместо пресудом) укинута је првостепена пресуда и усвојен је тужбени захтев тужиље АА из ... и обавезан тужени ЈП „Србијашуме“ Београд - ШГ „Голија“ Ивањица, да тужиљи на име накнаде за заузето земљиште ради изградње шумског камионског пута преко кп.бр. .. и кп.бр. .. КО ..., исплати износ од 107.100,00 динара и на име накнаде штете за посечена стабла на кп.бр. .. и кп.бр. .. КО ... износ од 717.515,00 динара, све са законском затезном каматом од 22.01.2020. године (као дана вештачења), па до коначне исплате, и обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка плати износ од 353.143,30 динара.

Против правноснажне одлуке донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјаног права.

Испитујући правилност побијане одлуке применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене неких од одредаба овог закона, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је 13.01.2014. године туженом поднела захтев за накнаду штете, коју је претрпела због заузимања дела парцеле и сече дрвне масе на њеним парцелама које је стекла по Уговору о деоби између законских наследника пред Основним судом у Ивањици у предмету Ов 2831/2014 од 21.07.2014. године, према коме је парцела .. припала у својину тужиљи са уделом 1/1, а парцела .. са уделом од 1/2. Из записника сачињеног од стране правног претходника туженог Шпик ОУР Голија, са представницима, и ББ и ВВ, правних претходника тужиље, утврђено је да се на месту званом „... река“, у шуми зв. „Горе“, а на кп.бр. .. у КО ..., врши прокоп новог пута од јавног интереса и то од правца ..., према правцу села ..., чија траса пролази и кроз спорни део напред наведене катастарске парцеле, уз уклањање постојећих стабала. Споразумели су се да ОУР Шпик Голија изврши сву сечу стабала на траси прокопаног пута на делу спорне катастарске парцеле и исте преради у сортименте, а у присуству представника извршен је премер по количини и по сортиментима. Утврђено је да се око ове парцеле води спор и договорено да уколико спор на кп.бр. .. КО ... добију ББ и ВВ, задржавају право накнаде за ове дрвне сортименте и то по цени коштања у моменту доношења пресуде, односно њене извршности, а уколико спор на предметној парцели добије Шпик ОУР Голија, самим тим стиче право и на коришћење посечене дрвне масе, ради прокопа пута, и да се тиме ВВ ослобађају било какве накнаде, с обзиром да је ОУР Шпик Голија искористила предметну дрвну масу у режији личне производње. Обновом катастарског операта 1947. године кп.бр. .. КО ... уписана је у пописни лист бр. .. КО ... на име Добро Цркве ..., а 1962. године на основу пресуде Окружног суда у Чачку Гж 793/61, формиране су кп.бр. .. и .. КО ... и исте су уписане у поседовни лист .. КО ... на име ГГ из ... 1972. године на основу Уговора о потврди обновљене деобе Ов 711/71 од 26.11.1971. године. Општински суд Ивањица у поседовном листу бр. .. КО ... уписује ВВ 1/1, и ББ 1/2, оба из Устројавањем Катастра непокретности и пренумерацијом поседовних листова пословни лист бр. .. КО ... прелази у лн.бр. .. КО ... и остају исти власници. Основни суд у Ужицу, Судска јединица Пожега је на основу наследног решења О 156/88 од 07.10.2013. године, у лн.бр. .. уписао уместо ВВ, АА са 1/2, овде тужиљу. Основни суд Ивањица на основу наследног решења О 1323/13 од 15.05.2014. године у лн.бр. .. КО ... уместо ББ, на 1/2 уписује ДД са 1/6, ЂЂ са 1/6 и ЕЕ са 1/6. На основу уговора о деоби Ов 2831/2014 од 21.07.2014. године, Основни суд Ивањица на кп.бр. .. у лн.бр. .. КО ... уписује АА, овде тужиљу, са уделом од 1/1 и на кп.бр. .. са уделом 1/2. Из налаза и мишљења вештака геодетске струке утврђено је да је кп.бр. .. КО ... шума 7. класе, укупне површине 1.78,10 ха, уписана на име сувласника, између осталих, тужиљу АА са уделом 3/6, а парцела кп.бр. .. КО ... пашњак 7. класе површине 0.37,20 ха, уписана је на име АА овде тужиље са уделом 1/1, да је преко кп.бр. .. и дела кп.бр. .. који припада тужиљи прокопан шумски камионски пут, укупне дужине 301м, просечне ширине 9,56 м и површине 0.28,78 ха од чега преко кп.бр. .., површине 0.18,58 ха и

преко кп.бр. .. површине 0.10,20 ха. Описани пут прелази преко кп.бр. .. и кп.бр. .. који је у деоби припао тужиљи и ниједним делом не прелази источни део те парцеле који је припао у деоби ДД, ЂЂ и ЕЕ. Због прокопавања шумског камионског пута извршена је потпуна сеча на кп.бр. .. и на западном делу кп.бр. .. који држи тужиља. Из налаза вештака шумарске струке утврђена је вредност укупно посечене дрвне масе на кп.бр. .. и на кп.бр. ..., у периоду од 19 на дан вештачења 21.01.2021. године у износу од 717.515,00 динара. Тржишна вредност заузетог шумског земљишта износи 107.100,00 динара на дан вештачења.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је закључио да из утврђене чињенице, да је предметно шумско земљиште на основу споразума странака правног претходника тужиље и осталих сувласника и надлежног органа тужене, приведено намени и користи се као шумски камионски пут за потребе туженог и мештане насеља, јасно произлази да тужиља наведено земљиште не може користити. Из тих разлога тужени је дужан да исплати тужиљи новчану накнаду у висини тржишне вредности предметног земљишта и вредности посечених стабала према ценама на дан вештачења са припадајућом каматом.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд применио материјално право при одлучивању о тужбеном захтеву, а ревизијским наводима туженог се неосновано указује на супротно.

У току поступка је утврђено да су катастарске парцеле одузете од правних претходника тужиље, да је на тим парцелама током 1988. године изграђен пут, а није донето решење о експропријацији нити о накнади, због чега је извршена фактичка експропријација. Стога, правни основ потраживања тужиље није накнада штете, већ се ради о фактичкој експропријацији непокретности, за коју накнада никада није исплаћена. Питање накнаде за заузето земљиште и посечена стабла са тог земљишта, па и приговор застарелости те врсте потраживања, треба разматрати сходном применом одредби Закона о експропријацији, а не применом правила о накнади штете, како се то неосновано истиче у ревизији. Заузимањем земљишта ради изградње јавног пута, без одлуке надлежног органа, извршена је фактичка експропријација дела парцела које су у својини тужиље, па јој из тих разлога припада накнада по одредбама Закона о експропријацији. У том контексту треба ценити и приговор застарелости. Наиме накнада за изузето земљиште и посечена стабла није утврђена ни исплаћена, мада је то била обавеза корисника заузетог земљишта, те с обзиром да се накнада одређује по службеној дужности ранији власник експроприсане непокретности не може да сноси никакве штетне последице због евентуалних пропуста државних органа. Због тога, застарелост потраживања правичне накнаде за непокретности које су прешле у друштвену својину по основу експропријације, односно национализације по другом законском основу, где се накнада одређује по службеној дужности, почиње да тече првог дана после дана кад је ранији власник непокретности према закону имао право да захтева накнаду одређену поравнањем или одлуком суда. Из наведеног произлази да се не може говорити о губитку било права да се тражи одређивање висине накнаде, било самог права на ту накнаду с обзиром да иста још није одређена.

У конкретном случају тужиља је доказала да су парцеле на којима има право својине прешле у састав јавног пута и да се користе за одвијање саобраћаја, како од стране туженог тако и од стране мештана и постале су добро у општој употреби. Како је до одузимања дошло одлуком правног претходника туженог, као актом јавне власти,

која је реализована, а решење о експропријацији и одређивању накнаде за експроприсану имовину никада није донето, ради се о такозваној фактичкој експропријацији, то тужила има право на заштиту због ускраћеног права на уживање имовине, односно припада јој право на правичну новчану накнаду у смислу члана 58. став 2. Устава РС у вези са чланом 1. Протокола број 1 уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Уставне одредбе и Конвенцијско право указују на обавезу исплате разумне накнаде за одузету имовину, за парцеле и посечена стабла, по тржишним ценама у време пресуђења, која је у поступку утврђена вештачењем. С обзиром на наведено, нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**